

Bruxelles, den 24.5.2023
COM(2023) 604 final

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Danmarks nationale reformprogram 2023

{SWD(2023) 604 final}

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Danmarks nationale reformprogram 2023

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker¹, særlig artikel 9, stk. 2,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241² om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten trådte i kraft den 19. februar 2021. Genopretnings- og resiliensfaciliteten yder finansiel støtte til medlemsstaterne til gennemførelsen af reformer og investeringer og bidrager således med en finanspolitisk impuls finansieret af EU. I overensstemmelse med prioriteterne for det europæiske semester bidrager den til den økonomiske og sociale genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige reformer og investeringer, som navnlig skal fremme den grønne og den digitale omstilling og gøre medlemsstaternes økonomier mere modstandsdygtige. Den bidrager også til at styrke de offentlige finanser og sætte skub i vækst og jobskabelse på mellemlang og lang sigt samt til at forbedre den territoriale samhørighed i EU og støtte den fortsatte gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder. Det maksimale finansielle bidrag for hver medlemsstat inden for rammerne af genopretnings- og resiliensfaciliteten blev i overensstemmelse med artikel 11, stk. 2, i forordning (EU) 2021/241 ajourført den 30. juni 2022.
- (2) Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2023³, som markerede starten på det europæiske semester 2023 for samordning af de økonomiske politikker. Det Europæiske Råd godkendte den 23. marts 2023

¹ EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

³ COM(2022) 780 final.

prioriteterne i undersøgelsen, som er struktureret omkring de fire dimensioner af konkurrencedygtig bæredygtighed. Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 ligeledes rapporten om varslingsmekanismen 2023, hvori Danmark ikke blev udpeget som en af de medlemsstater, som kan være påvirket eller kan være i risiko for at blive påvirket af ubalancer, og for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Kommissionen vedtog også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet, som Rådet vedtog den 16. maj 2023, samt forslaget til den fælles rapport om beskæftigelsen 2023 med en analyse af gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen og principperne for den europæiske søjle for sociale rettigheder, som Rådet vedtog den 13. marts 2023.

- (3) Selv om EU's økonomier udviser bemærkelsesværdig modstandsdygtighed, har den geopolitiske kontekst fortsat en negativ indvirkning. EU står last og brast med Ukraine og har i sin økonomiske og socialpolitiske dagsorden fokus på dels at mindske de negative konsekvenser af energichok for både sårbare husholdninger og virksomheder på kort sigt, dels at fortsætte bestræbelserne på at gennemføre den grønne og den digitale omstilling, støtte bæredygtig og inklusiv vækst, sikre makroøkonomisk stabilitet og øge modstandsdygtigheden på mellemlang sigt. Der fokuseres i høj grad også på at øge EU's konkurrenceevne og produktivitet.
- (4) Den 1. februar 2023 offentliggjorde Kommissionen meddelelsen "En industriplan for den grønne pagt til den CO₂-neutrale tidsalder"⁴ for at øge konkurrenceevnen for EU's nettonulindustri og støtte den hurtige omstilling til klimaneutralitet. Planen supplerer den igangværende indsats under den europæiske grønne pagt og REPowerEU. Den har til formål at skabe et gunstigere miljø for at øge EU's produktionskapacitet inden for de nettonulteknologier og -produkter, der er nødvendige for at nå EU's ambitiøse klimamål, samt at sikre adgang til relevante kritiske råstoffer, herunder ved diversificering af forsyninger, korrekt udnyttelse af geologiske ressourcer i medlemsstaterne og maksimering af genanvendelsen af råstoffer. Planen er baseret på fire søjler, nemlig forudsigelige og forenklede lovgivningsmæssige rammer, hurtigere adgang til finansiering, forbedring af færdigheder og åben handel med henblik på modstandsdygtige forsyningskæder. Den 16. marts 2023 offentliggjorde Kommissionen også meddelelsen "EU's konkurrenceevne på lang sigt efter 2030"⁵, der er bygget op omkring ni gensidigt forstærkende indsatsområder og målet om at arbejde hen imod en væksthæmmende lovgivningsramme. I meddelelsen opstilles politiske prioriteter med henblik på aktivt at sikre strukturelle forbedringer, målrettede investeringer og lovgivningsmæssige foranstaltninger med henblik på EU's og medlemsstaternes konkurrenceevne på lang sigt. Nedenstående henstillinger hjælper med at opfylde disse prioriteter.
- (5) I 2023 fortsætter det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker med at udvikle sig i overensstemmelse med gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten. At gennemføre genopretnings- og resiliensplanerne fuldt ud er fortsat et vigtigt element i opfyldelsen af de politiske prioriteter under det europæiske semester, eftersom planerne indeholder foranstaltninger til at håndtere alle eller en betydelig del af de relevante landespecifikke henstillinger, der er blevet udstedt i de senere år. De landespecifikke henstillinger fra 2019, 2020 og 2022 er fortsat yderst

⁴ COM(2023) 62 final.

⁵ COM(2023) 168 final.

relevante for genopretnings- og resiliensplaner, der er blevet revideret, ajourført eller ændret i henhold til artikel 14, 18 og 21 i forordning (EU) 2021/241.

- (6) REPowerEU-forordningen⁶, der blev vedtaget den 27. februar 2023, tager sigte på en hurtig udfasning af EU's afhængighed af import af russiske fossile brændstoffer. Dette vil bidrage til energisikkerhed og diversificering af EU's energiforsyning og samtidig øge udbredelsen af vedvarende energi, energilagringsskapaciteten og energieffektiviteten. Forordningen giver medlemsstaterne mulighed for at tilføje et nyt REPowerEU-kapitel til deres nationale genopretnings- og resiliensplaner for at finansiere vigtige reformer og investeringer, der vil bidrage til at nå REPowerEU-målene. De vil også bidrage til at øge konkurrenceevnen for EU's nettonulindustri som skitseret i industriplanen for den grønne pagt til den CO₂-neutrale tidsalder og til at imødekomme de energirelaterede landespecifikke henstillinger, der blev udstedt til medlemsstaterne i 2022, og som måtte blive udstedt i 2023. Med REPowerEU-forordningen indføres der en ny kategori af ikketilbagebetalingspligtig finansiel støtte, der stilles til rådighed for medlemsstaterne til finansiering af nye energirelaterede reformer og investeringer inden for rammerne af deres genopretnings- og resiliensplaner.
- (7) Den 8. marts 2023 vedtog Kommissionen en meddelelse om finanspolitiske retningslinjer for 2024. Den har til formål at støtte udarbejdelsen af medlemsstaternes stabilitets- og konvergensprogrammer og dermed styrke den politiske samordning⁷. Kommissionen mindede om, at stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul deaktiveres ved udgangen af 2023. Den opfordrede til i 2023 og 2024 at føre en finanspolitik, der sikrer en holdbar gæld på mellemlang sigt og øger den potentielle vækst på en bæredygtig måde. Medlemsstaterne blev opfordret til i deres stabilitets- og konvergensprogrammer 2023 at redegøre for, hvordan deres finanspolitiske planer vil sikre, at referenceværdien for underskuddet på 3 % af BNP overholdes, og at gælden nedbringes troværdigt og konstant eller holdes på et forsvarligt niveau på mellemlang sigt. Kommissionen opfordrede medlemsstaterne til at udfase de nationale finanspolitiske foranstaltninger, der er indført for at beskytte husholdninger og virksomheder mod energiprischokket, begyndende med de mindst målrettede. Den præciserede, at hvis det bliver nødvendigt at forlænge støtteforanstaltninger på grund af et fornyet pres på energipriserne, bør medlemsstaterne i langt højere grad end tidligere målrette sådanne foranstaltninger mod sårbare husholdninger og virksomheder. Kommissionen foreslog, at de finanspolitiske henstillinger skulle kvantificeres og differentieres og formuleres på grundlag af de primære nettoudgifter som foreslået i dens meddelelse om retningslinjer for en reform af rammen for økonomisk styring i EU⁸. Den henstillede, at alle medlemsstaterne fortsat bør beskytte nationalt finansierede investeringer og sørge for at anvende midlerne fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde effektivt, navnlig i lyset af målsætningerne for den grønne og den digitale omstilling og om øget modstandsdygtighed. Kommissionen påpegede, at den i overensstemmelse med de gældende regler vil foreslå Rådet i foråret 2024 at indlede

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 af 27. februar 2023 om ændring af forordning (EU) 2021/241 for så vidt angår kapitler om REPowerEU i genopretnings- og resiliensplaner og om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 og (EU) 2021/1755 og direktiv 2003/87/EF (EUT L 63 af 28.2.2023, s. 1).

⁷ COM(2023) 141 final.

⁸ COM(2022) 583 final.

underskudsbaserede procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud på grundlag af endelige data for 2023.

- (8) Den 26. april 2023 fremsatte Kommissionen lovgivningsforslag med henblik på at gennemføre en omfattende reform af reglerne for økonomisk styring i EU. Hovedformålet med forslagene er at styrke holdbarheden af den offentlige gæld og fremme bæredygtig og inklusiv vækst i alle medlemsstater gennem reformer og investeringer. Forslagene skal give medlemsstaterne mere kontrol over tilrettelæggelsen af deres mellemfristede planer, samtidig med at der indføres en strengere håndhævelsesordning til at sikre, at medlemsstaterne opfylder tilsagnene i deres mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag. Det er hensigten at afslutte lovgivningsarbejdet i 2023.
- (9) Den 30. april 2021 indgav Danmark sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af artikel 19 i forordning (EU) 2021/241 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingskriterierne i bilag V til forordningen. Den 6. juli 2021 vedtog Rådet en afgørelse om godkendelse af vurderingen af Danmarks genopretnings- og resiliensplan⁹. Tiltrådighedsstillelsen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, i forordning (EU) 2021/241 har truffet en afgørelse om, at Danmark på tilfredsstillende vis har opfyldt de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål ikke er blevet tilbagerullet.
- (10) Den 1. maj 2023 forelagde Danmark sit nationale reformprogram 2023. Det nationale reformprogram 2023 afspejler i overensstemmelse med artikel 27 i forordning (EU) 2021/241 også Danmarks halvårslige rapportering om de fremskridt, der er gjort med opfyldelsen af genopretnings- og resiliensplanen. Eftersom Danmark ikke fremlagde sit konvergensprogram 2023 rettidigt, har Kommissionen ikke kunnet vurdere det.
- (11) Den 24. maj 2023 offentliggjorde Kommissionen landerapporten for Danmark 2023¹⁰. Heri foretages der en vurdering af Danmarks fremskridt med gennemførelsen af de relevante landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget af Rådet mellem 2019 og 2022, og der gøres status over Danmarks gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. På grundlag af denne analyse er der i landerapporten udpeget mangler med hensyn til udfordringer, som enten ikke håndteres eller kun håndteres delvist i genopretnings- og resiliensplanen, ligesom der også afdækkes nye udfordringer. Rapporten indeholder også en vurdering af Danmarks fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af EU's overordnede mål vedrørende beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling.
- (12) Ifølge data valideret af Eurostat¹¹ faldt Danmarks offentlige overskud fra 3,6 % af BNP i 2021 til 3,3 % i 2022, mens den offentlige gæld faldt fra 36,7 % af BNP ved udgangen af 2021 til 30,1 % ved udgangen af 2022.

⁹ Rådets gennemførelsesafgørelse af 13. juli 2021 om godkendelse af vurderingen af Danmarks genopretnings- og resiliensplan (10154/2021).

¹⁰ SWD(2023) 604 final.

¹¹ Eurostat — euroindikatorer, 47/2023 af 21.4.2023.

- (13) Den offentlige saldo er blevet påvirket af de finanspolitiske foranstaltninger, der er vedtaget for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne. I 2022 omfattede sådanne indtægtsreducerende foranstaltninger en reduktion af elektricitetsafgiften, mens udgiftsforøgende foranstaltninger omfattede sociale ydelser, der tog sigte på at kompensere lavindkomsthusholdninger for høje energiomkostninger. Kommissionen anslår budgetomkostningerne ved disse foranstaltninger til 0,1 % af BNP i 2022. Samtidig faldt de anslåede omkostninger til midlertidige nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19 til 0,0 % af BNP i 2022 fra 4,0 % i 2021.
- (14) Den 18. juni 2021 henstillede Rådet, at Danmark¹² i 2022 fastholder en understøttende finanspolitisk kurs, som omfatter impulsen fra genopretnings- og resiliensfaciliteten, og opretholder nationalt finansierede investeringer.
- (15) Ifølge Kommissionens skøn var den finanspolitiske kurs¹³ i 2022 kontraktiv svarende til 0,6 % af BNP, hvilket var passende i en situation med høj inflation. I overensstemmelse med Rådets henstilling fortsatte Danmark med at støtte genopretningen med investeringer, der skal finansieres ved hjælp af genopretnings- og resiliensfaciliteten. Udgifter finansieret med tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler beløb sig til 0,3 % af BNP i 2022 (0,3 % af BNP i 2021). Nationalt finansierede investeringer indebar et kontraktivt bidrag på 0,2 procentpoint af BNP til finanspolitikken¹⁴. Danmark bevarede derfor ikke nationalt finansierede investeringer, hvilket ikke var i overensstemmelse med Rådets henstilling. Samtidig bidrog væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. nye foranstaltninger på indtægtssiden) kontraktivt med 0,7 procentpoint til finanspolitikken. Danmark har derfor i tilstrækkelig grad holdt væksten i nationalt finansierede løbende udgifter under kontrol.
- (16) Realvæksten i BNP ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 ventes at udgøre 0,3 % i 2023 og 1,5 % i 2024.
- (17) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 forventes der et offentligt overskud på 2,3 % af BNP i 2023 og en offentlig gældskvotepå 30,1 % ved udgangen af 2023.
- (18) Den offentlige saldo i 2023 ventes fortsat at blive påvirket af de finanspolitiske foranstaltninger, der er vedtaget for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne. De består af foranstaltninger, der blev forlænget fra 2022 (navnlig visse sociale ydelser rettet mod lavindkomsthusholdninger), og nye foranstaltninger såsom en midlertidigt lavere elektricitetsafgift. Nettobudgetomkostningerne ved støtteforanstaltningerne forventes ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 at ligge på 0,3 % af BNP i 2023¹⁵. De fleste foranstaltninger i 2023 synes ikke at være rettet mod de mest sårbare husholdninger

¹² Rådets henstilling af 18. juni 2021 med Rådets udtalelse om Danmarks konvergensprogram for 2021 (EUT C 304 af 29.7.2021, s. 14).

¹³ Den finanspolitiske kurs bestemmes som ændringen i primære udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden), idet der ses bort fra kriserelaterede midlertidige nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19, mens udgifter finansieret med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler medtages, i forhold til den potentielle vækst på mellemlang sigt. Yderligere oplysninger findes i tekstboks 1 i de finanspolitiske statistiske tabeller.

¹⁴ Andre nationalt finansierede investeringsudgifter skønnes at indebære et ekspansivt bidrag på 0,3 procentpoint af BNP.

¹⁵ Tallene angiver de årlige budgetomkostninger ved sådanne foranstaltninger, inkl. løbende indtægter og udgifter samt — hvis det er relevant — investeringsforanstaltninger.

eller virksomheder og bevarer ikke prissignalet som middel til at reducere energiefterspørgslen og øge energieffektiviteten. Som følge heraf anslås størrelsen af de målrettede støtteforanstaltninger, der skal tages i betragtning ved vurderingen af efterlevelsen af den finanspolitiske henstilling for 2023, i Kommissionens forårsprognose 2023 til 0,1 % af BNP i 2023 (sammenlignet med 0,1 % af BNP i 2022).

- (19) Den 12. juli 2022 henstillede Rådet¹⁶, at Danmark træffer foranstaltninger med henblik på i 2023 at sikre, at væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter er i overensstemmelse med en overordnet neutral finanspolitisk kurs¹⁷, under hensyntagen til fortsat midlertidig og målrettet støtte til de husholdninger og virksomheder, som er mest sårbare over for stigninger i energipriserne, og til personer på flugt fra Ukraine. Danmark skal være rede til at tilpasse de løbende udgifter til den omskiftelige situation. De blev også henstillet til Danmark at øge de offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energisikkerhed under hensyntagen til REPowerEU-initiativet, herunder ved at anvende genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde.
- (20) Efter en kontraktiv finanspolitisk kurs i 2022 (0,6 % af BNP) ventes kursen i 2023 ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 at blive ekspansiv (- 0,4 % af BNP) i en situation med høj inflation. Væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden) ventes i 2023 at indebære et ekspansivt bidrag på 0,6 % af BNP til finanspolitikken. Det ekspansive bidrag fra nationalt finansierede primære løbende nettoudgifter skyldes ikke den målrettede støtte til de husholdninger og virksomheder, der er mest sårbare over for energiprisstigninger, og til personer på flugt fra Ukraine. Det skyldes omkostningerne ved ikkemålrettede energiforanstaltninger og permanente stigninger i de offentlige lønninger og sociale ydelser samt højere udgifter til sundhedspleje. Alt i alt er den forventede vækst i nationalt finansierede primære løbende udgifter ikke i overensstemmelse med Rådets henstilling. Udgifter finansieret med tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler beløber sig til 0,3 % af BNP i 2023, mens nationalt finansierede investeringer yder et ekspansivt bidrag til finanspolitikken på 0,1 procentpoint¹⁸. Danmark planlægger derfor at finansiere yderligere investeringer gennem genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler, på samme måde som nationalt finansierede investeringer ventes fastholdt. Danmark planlægger at finansiere offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energisikkerhed, bl.a. energieffektivitetsforanstaltninger, samt en grøn skattereform og grønne mobilitetsforanstaltninger, som delvis finansieres ved hjælp af genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler.
- (21) På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 et offentligt overskud på 1,3 % af BNP i 2024 og en gældskvote på 28,8 % ved udgangen af 2024. Kommissionen forventer i øjeblikket en fuldstændig udfasning af

¹⁶ Rådets henstilling af 12. juli 2022 om Danmarks nationale reformprogram for 2022 og med Rådets udtalelse om Danmarks konvergensprogram for 2022 (EUT C 334 af 1.9.2022, s. 27).

¹⁷ Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 anslås den potentielle produktionsvækst på mellemlang sigt (gennemsnit over 10 år) i Danmark, som anvendes til at måle den finanspolitiske kurs, nominelt til 1,9 %.

¹⁸ Andre nationalt finansierede investeringsudgifter skønnes at indebære et kontraktivt bidrag på 0,2 procentpoint af BNP.

energistøtteforanstaltninger i 2024. Denne forventning hviler på antagelsen om, at der ikke sker nye stigninger i energipriserne.

- (22) Danmark ventes i 2023 og 2024 fortsat at opfylde den mellemfristede budgetmålsætning på mindst -1,0 % af BNP som fastsat af Kommissionen for perioden 2023-2025. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 forventes der en strukturel saldo på 3,5 % af BNP i 2023 og 2,1 % af BNP i 2024, dvs. over den mellemfristede budgetmålsætning.
- (23) Under antagelse af en uændret politik vil de nationalt finansierede primære nettoudgifter ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 stige med 4,6 % i 2024.
- (24) I Danmark er der i øjeblikket et loft over de løbende ejendomsskatter, og de stiger således ikke i takt med boligpriserne. De kan derfor ikke bidrage til at dæmpe boligpriscyklussen og har negative fordelingsvirkninger. Folketinget har godkendt et nyt boligskattesystem, som skulle afskaffe loftet i 2017, og som nu forventes at træde i kraft den 1. januar 2024. Det er fortsat en stor udfordring for mange mennesker at finde økonomisk overkommelige boliger. Kombinationen af høje boligpriser og lange ventetider på almene boliger har ført til mangel på boliger til overkommelige priser i de største byområder. Andelen af realkreditlån med variabel rente og afdragsfrihed er stigende i Danmark, hvilket øger stærkt forgældede realkreditlåneres sårbarhed over for eventuelle yderligere fald i boligpriserne og/eller rentestigninger.
- (25) I overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og kriterie 2.2 i bilag V til samme forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer, som skal gennemføres senest i 2026. Danmarks er godt i gang med at gennemføre sin genopretnings- og resiliensplan. Danmark indgav en betalingsanmodning svarende til 25 milepæle og mål i planen, hvilket resulterede i en samlet udbetaling på 301 mio. EUR. Ud over den første betalingsanmodning er gennemførelsen af planen på rette spor med en forventet indgivelse af den anden betaling som planlagt inden udgangen af 2023. Udarbejdelsen af et nyt REPowerEU-kapitel er i gang med henblik på indgivelse i maj. En hurtig medtagelse af det nye REPowerEU-kapitel i genopretnings- og resiliensplanen vil gøre det muligt at finansiere yderligere reformer og investeringer til støtte for Danmarks strategiske mål på energiområdet og inden for den grønne omstilling. Det er fortsat vigtigt systematisk og på en effektiv måde at inddrage lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter for at sikre en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen samt af andre økonomipolitiske og beskæftigelsespolitiske tiltag, der går ud over planen, og således sikre et bredt ejerskab til den overordnede politiske dagsorden.
- (26) Kommissionen godkendte alle Danmarks programmeringsdokumenter vedrørende samhørighedspolitikken i 2022. En hurtig gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet, er afgørende for at opnå den grønne og den digitale omstilling og øge den økonomiske og sociale modstandsdygtighed samt for at sikre en afbalanceret territorial udvikling i Danmark.
- (27) Foruden de økonomiske og sociale udfordringer, som genopretnings- og resiliensplanen skal håndtere, står Danmark også over for andre udfordringer, der knytter sig til dekarbonisering af økonomien og styrkelse af den cirkulære økonomi til støtte for den grønne omstilling.

- (28) Danmarks fremskridt hen imod en cirkulær økonomi er utilstrækkelige og skal fremskyndes for at nå EU's mål for den cirkulære økonomi. På trods af nogle politiske foranstaltninger, der blev indført sidste år, såsom klimaplanen, har fremskridtene været begrænsede. Handlingsplanen for cirkulær økonomi viser, at ud af de 129 initiativer i planen er 27 afsluttet, 88 er planlagt, og 14 er blevet forsinket. De foreliggende statistikker viser, at Danmark ikke har gjort fremskridt med hensyn til affaldsproduktion, genanvendelse og cirkulær økonomi i 2022. Den cirkulære materialeanvendelse faldt kun meget lidt, nemlig fra 8 % i 2016 til 7,8 % i 2021, hvilket er under EU-gennemsnittet på 11,7 % i 2021. Mens handlingsplanen for cirkulær økonomi sigter mod at reducere EU's materialefodaftryk betydeligt, var Danmarks materialefodaftryk i 2020 på 25,6 ton/indbygger, hvilket er et godt stykke over EU-gennemsnittet for 2020 (13,7 ton/indbygger). Danmarks resultater er fortsat dårligere med hensyn til flere aspekter af den cirkulære økonomi, navnlig kommunal affaldsproduktion, genanvendelsesprocenter og madspild. Med hensyn til kommunalt affald har Danmark stadig den største mængde kommunalt affald/indbygger i EU med 786 kg/år/indbygger i 2021 (EU-gennemsnit 530 kg/år/indbygger i 2021) i en situation, hvor der ikke er noget nationalt mål for den samlede affaldsreduktion. Med hensyn til genanvendelse skal Danmark gøre en betydelig indsats for at opfylde EU's 2025-genanvendelsesmål for kommunalt affald og emballageaffald og ligger med en andel på 34,3 % i 2021 under EU-gennemsnittet på 49,6 %. Endelig klarer Danmark sig dårligt i EU med hensyn til indikatorer for madspild. Danmark er stærkt afhængigt af affaldsforbrænding, idet over 50 % af det kommunale affald forbrændes sammenlignet med EU-gennemsnittet på ca. 26 %.
- (29) Danmark har forpligtet sig til ambitiøse dekarboniseringsmål og er en frontløber inden for udbredelsen af vedvarende energi, navnlig vindproduktion. Danmarks forbrug af naturgas er faldet med 25,2 % i perioden august 2022-marts 2023 sammenlignet med det gennemsnitlige gasforbrug i samme periode i de foregående 5 år, hvilket ligger over reduktionsmålet på 15 %. Danmark kan fortsætte bestræbelserne på midlertidigt at reducere efterspørgslen efter gas indtil den 31. marts 2024¹⁹. For at nå dekarboniseringsmålene og øge andelen af vedvarende energi i energimikset er hurtigere forhåndsgodkendelse af projekter og forenklede tilladelsesregler afgørende, hvis de nationale ambitioner for udrulning af offshore og onshore vindenergikapacitet skal opfyldes. Yderligere kapacitet, herunder energiøer i Østersøen og Nordsøen, vil kræve tilstrækkelig planlægning af netudvidelser i transmissions- og distributionsleddene. Sideløbende kan investeringer i energieffektivitet mindske behovet for investeringer i energiinfrastruktur. Fremme af energieffektivitetsforanstaltninger i bygninger ved at kombinere isoleringstiltag og udrulning af dekarboniserede opvarmingskilder kan yderligere mindske afhængigheden af fossile brændstoffer samt energiefberspørgslen. Forbedringer af energieffektiviteten i offentlige bygninger kan støttes yderligere ved at fjerne de budgetrestriktioner for grønne projekter, der gælder for kommuner og regioner. Yderligere foranstaltninger, der fremmer energieffektiviteten i private bygninger, vil bidrage til at reducere de høje energiømkostninger i Danmark, hvis husstande havde de næsthøjeste gennemsnitlige energiøregninger i 2022. Indenlandske industrielle aktiviteter giver mulighed for forbedringer af energieffektiviteten, navnlig ved at udnytte overskudsvarme i fjernvarme.

¹⁹ Rådets forordning (EU) 2022/1369.

- (30) Mangel på arbejdskraft og færdigheder i sektorer og erhverv, der er væsentlige for den grønne omstilling, herunder fremstilling, udbredelse og vedligeholdelse af nettonul teknologier, skaber flaskehalse i omstillingen til en nettonul økonomi. Uddannelsessystemer af høj kvalitet, der reagerer på ændrede behov på arbejdsmarkedet, samt målrettede opkvalificerings- og omskolingsforanstaltninger er afgørende for at afhjælpe manglen på kvalificeret arbejdskraft og fremme inklusion og omfordeling af arbejdskraft. For at frigøre det uudnyttede arbejdskraftudbud skal disse foranstaltninger være tilgængelige, navnlig for enkeltpersoner og i de sektorer og regioner, der er mest berørt af den grønne omstilling. I 2022 blev der rapporteret om mangel på arbejdskraft i Danmark for 60 erhverv, der krævede bestemte former for færdigheder eller viden i forbindelse med den grønne omstilling, herunder miljøingeniører, medarbejdere inden for miljøbeskyttelse og bygningsarkitekter. Selv om efterspørgslen efter grønne færdigheder er stigende, er antallet af arbejdstagere i energiintensive erhverv, der deltager i uddannelse, faldet markant i løbet af det seneste årti, nemlig fra 24,6 % i 2015 til 15,6 % i 2021,

HENSTILLER, at Danmark i 2023 og 2024 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. afvikle de gældende energistøtteforanstaltninger inden udgangen af 2023; hvis nye stigninger i energipriserne nødvendiggør støtteforanstaltninger, sikre, at disse er rettet mod at beskytte sårbare husholdninger og virksomheder, er finanspolitisk overkommelige og opretholder incitamenter til energibesparelser;
samtidig med at der opretholdes en sund finanspolitisk stilling i 2024, bevare nationalt finansierede offentlige investeringer og sikre en effektiv udnyttelse af tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler, navnlig for at fremme den grønne og den digitale omstilling;
for perioden efter 2024, fortsætte med at gennemføre investeringer og reformer, der kan føre til en højere bæredygtig vækst, og bevare en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt;
gennemføre det nye boligskattesystem med henblik på at genoprette forbindelsen mellem markedspriser og skatter og sikre en mere retfærdig beskatning; fremskynde investeringer i opførelsen af boliger til overkommelige priser for at dække de mest presserende behov
2. fortsætte den konsekvente gennemførelse af sin genopretnings- og resiliensplan og hurtigt færdiggøre REPowerEU-kapitlet med henblik på uden ophold at påbegynde gennemførelsen heraf; fortsætte med en hurtig gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i tæt komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen
3. styrke politikkerne vedrørende cirkulær økonomi og affaldshåndtering, bl.a. ved at fremskynde gennemførelsen af Danmarks nationale handlingsplan for cirkulær økonomi, fremme affaldsforebyggelse og genbrug af kommunalt affald samt andre former for affald, øge genanvendelsesprocenten, reducere madspild og foretage et skifte væk fra forbrænding af kommunalt affald og over til grønnere kilder til varmeproduktion
4. mindske afhængigheden af fossile brændstoffer og øge andelen af vedvarende energi i energiforsyningen; imødegå stigende efterspørgsel og fleksibilitetsbehov ved at tilskynde til den nødvendige udvikling af elnettet i transmissions- og distributionsleddene; strømligne de gældende tilladelsesregler for vedvarende energi; gennemføre yderligere foranstaltninger, der fremmer energieffektiviteten i private og

offentlige bygninger, for at reducere energiregningerne og omkostningerne til energisystemet; sikre en bedre udrykning af dekarboniserede opvarmningskilder; intensivere den politiske indsats med henblik på at tilvejebringe og erhverve de færdigheder, der er nødvendige for den grønne omstilling.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Rådets vegne
Formand